

Nr 169

Utlåtande i anledning av väckt motion om möjlighet för lärare på lågstadiet att få sin utbildning förlagd till lärarhögskolan i Stockholm.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren av fröken *Karlsson* och herr *Braconier* väckt motion (II: 325) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att även lärare för lågstadiet må beredas möjlighet att få sin utbildning förlagd till lärarhögskolan i Stockholm.

Beträffande motiveringen för det motionsvis framförda yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Statsutskottet har i vederbörlig ordning inhämtat yttranden över motionen från skolöverstyrelsen, styrelsen för lärarhögskolorna och Sveriges småskolläraryförbund.

Skolöverstyrelsen och *styrelsen för lärarhögskolorna* har i gemensamt yttrande anfört följande.

Styrelserna anser i princip, att lärarutbildning vid lärarhögskola inte bör vara förbehållen folkskollärare och ämneslärare utan även bör komma lärare på lågstadiet till del. Det är sålunda i full överensstämmelse med styrelsernas inställning, som en utbildningslinje för småskollärare på grundval av studentexamen från och med läsåret 1962/63 inrättas vid lärarhögskolan i Malmö. Styrelserna finner likaså önskvärt, att lärarhögskolan i Stockholm utbygges med en sådan linje, när omständigheterna det medger.

För närvarande försvåras inrättande av småskollärlinje vid lärarhögskolan i Stockholm framför allt av den vid lärarhögskolan rådande lokalbristen. Som styrelsen för lärarhögskolorna i olika sammanhang framhållit, är lokaltillgången redan nu under vissa tider av året mycket knapp, så knapp till och med, att kollegierummet i viss utsträckning får anlitas för undervisningsändamål. Att inom de nuvarande lokalerna inrymma ytterligare utbildningsavdelningar är därför uteslutet. Det saknas också praktiskt taget tillbyggnadsmöjlighet på den nuvarande skoltomten, och en utvidgning av tomten förefaller för närvarande mycket problematisk. Helt annorlunda blir ju läget i sistnämnda avseende, sedan Psykiatriska sjukhuset flyttats bort från Fredhäll. Lärarhögskolan har också hos Kungl. Byggnadsstyrelsen begärt, att mark från nuvarande sjukhustomten skall reserveras för lärarhögskolans utbyggnad i framtiden. Det må i detta sammanhang även omnämnas, att lärarhögskolans förläggning till Fredhällsområdet inte är särskilt gynnsam för en sådan utvidgning av lärarhögskolans övningskola, som införande av småskollärlinje skulle medföra. Området (jämte

närgränsande Lilla Essingen och Kristineberg) ger nämligen inte tillräckligt underlag för behövliga nya övningsklasser.

Slutligen vill styrelserna påminna om att frågorna om lärarutbildningens organisation under den närmaste framtiden är under utredning av 1960 års lärarutbildningssakkunniga. Enligt vad som under hand inhämtats, kommer utredningen att inom den allra närmaste framtiden lägga fram förslag dels om utvidgning av ämneslärarutbildningen bl. a. vid lärarhögskolan i Stockholm med en ämneslärarlinje av ny typ, dels om upprättande av ett till samma lärarhögskola anknutet institut för utbildning av speciallärare. Att ungefär samtidigt utbygga lärarhögskolans verksamhet på ännu ett område, nämligen med småskollärarutbildning, kan styrelserna inte finna tillrädligt.

Trots principiell anslutning till motionens syfte anser sig sålunda skolöverstyrelsen och styrelsen för lärarhögskolorna icke för närvarande kunna förorda bifall till motionen II: 325.

Sveriges småskolläraryförbund har i sitt yttrande anfört följande.

Förbundet, som alltsedan förslag först framlades om inrättande av en lärarhögskola i olika sammanhang hävdade att även utbildning av lågstadiets lärare borde förläggas till lärarhögskola, hälsar med stor tillfredsställelse den framlagda motionen. Förbundet instämmer helt i av motionärerna framförda synpunkter och finner nu liksom tidigare skäl tala för att småskollärarutbildningen bör vara förlagd till lärarhögskola inte minst av den anledningen att blivande småskollärare bör få omedelbar kontakt med den pedagogiska forskning som bedrivs inom lärarhögskolans ram. Som förbundet i yttrande över betänkande angående inrättande av lärarhögskola i Sydsverige framhållit, delar förbundet i denna fråga dåvarande utredningsåsiikt att direkt kontakt mellan vetenskapsmän och lågstadielärare måste vara av betydelse även för lärarhögskolans pedagogiska forskningsarbete rörande problem inom detta område av skolans undervisning.

Inte minst inom den obligatoriska nioåriga skolan utgör lågstadiet en så betydelsefull del av skolan att det måste anses vara av största vikt att även lågstadiets lärare i största möjliga utsträckning får del av den utbildning som meddelas vid lärarhögskola. Förbundet finner det därför vara av vikt att utbildning av lågstadielärare även kan ske vid lärarhögskolan i Stockholm. Med hänsyn till skolväsendets utveckling torde det inte bli tillfyllest med sådan utbildning vid lärarhögskolan i Malmö eller vid lärarhögskola som framdeles kan komma att inrättas.

Under åberopande av vad här anförts och med instämmande i av motionärerna framförda synpunkter får förbundet hemställa att utskottet måtte i sitt utlåtande hemställa att riksdagen måtte bifalla motionen II: 325.

Utskottet. Av skolöverstyrelsens och styrelsens för lärarhögskolorna gemensamma yttrande i detta ärende framgår, att styrelserna funnit det önskvärt, att jämväl lärarhögskolan i Stockholm utbygges med en utbildningslinje för småskollärare, när omständigheterna det medger. Styrelserna har upplyst, att på grund av vissa förhållanden, framför allt lokalbrist, en ökning av lärarhögskolans verksamhet i detta avseende för närvarande icke

anses kunna komma till stånd. Vid sådant förhållande och under hänvisning till vad styrelserna i övrigt anfört finner utskottet — som i likhet med styrelserna anser att småskolläro-utbildning så snart förhållandena göra detta möjligt bör förläggas även till lärarhögskolan i Stockholm — sig icke böra tillstyrka bifall till det i motionen II: 325 gjorda yrkandet.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen II: 325 icke må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 21 november 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Ivar Johansson, fröken Andersson, herrar Axel Johannes Andersson, Thun, Per Jacobsson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bertil Petersson, Thorsten Larsson och Kaijser; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Gustafsson i Stockholm, Malm-
borg, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Almgren, Nilsson i Göingegården, Mellqvist, fröken Elmén, fröken Olsson, herrar Larsson i Hedenäset, Carbell, Blomkvist och Nelander.